

Informační zdroje na UK

Knihovny Univerzity Karlovy

- **Ústřední knihovna Univerzity Karlovy**
  - není „klasickou knihovnou“, ale plní funkci manažerského pracoviště pro oblast knihovnicko-informačního servisu Univerzity Karlovy (UK)
  - koordináční centrum pro fakultní knihovny, koordinuje nákup elektronických informačních zdrojů (EIZ)
- **Fakultní a katederní knihovny**
  - zde již najdete klasické knihovny s fyzickým (knihy, skripta, učebnice, časopisy atd.), ale i elektronickým fondem
  - úlohou knihoven je získávat, zpracovávat, uchovávat a hlavně zpřístupňovat informační zdroje dle svého poslání
  - poskytují služby (výpůjční, rešeršní, referenční, reprografické atd.)
- **Ústav výpočetní techniky**
  - oddělení knihovnických aplikací spolupracuje s knihovnami UK a poskytuje veškerou technickou podporu

Služby knihoven UK

- **výpůjční služby**
  - prezenční (pouze do studovny)
  - absenční (výpůjčky domů)
  - MVS – meziknihovní (zajištění literatury, kterou nemá daná knihovna a musí ji vyžádat od jiné)
- **bibliografické služby**
  - tvorba katalogu (v systému Aleph)
  - vlastní databáze (např. db publikační činnosti)
- **rešeršní služby**
- **zpřístupňování EIZ**
- **referenční služby**
  - navigace uživatelů
- **reprografické služby**

Návštěva knihovny UK

- knihovny UK se řídí společným „Knihovním a výpůjčním řádem Univerzity Karlovy“
- každá knihovna UK má svůj vlastní „Výpůjční řád“, který upravuje práva a povinnosti uživatelů
- k registraci je třeba průkaz studenta UK a vyplnění elektronické přihlášky
- uživatelé, kteří nejsou studenty či zaměstnanci UK, si buď vyzvednou ve výdejních centrech UK „průkaz externího uživatele UK“ nebo některé knihovny poskytují nepersonalizované průkazy a provedou registraci na místě

Průkaz studenta/zaměstnance UK

- informace o výdeji a použití průkazu jsou dostupné online (<https://www.cuni.cz/UK-1444.html>)
- při vyzvednutí průkazu získáte heslo, které si dle instrukcí změňte
- průkaz budete potřebovat například:
  - k návštěvě knihovny UK
  - k online správě svého účtu v knihovně (+heslo)
  - k využívání e-zdrojů z domova (+heslo)

Orientace v katalogu UK

- **Centrální katalog UK** přináší informace o tom, co mají ve svém fondu jednotlivé knihovny UK (ve fyzické i elektronické podobě)
  - na tvorbě Centrálního katalogu UK se podílí všechny knihovny UK
  - Centrální katalog je dostupný na adrese <http://ckis.cuni.cz>
  - je spravován Ústavem výpočetní techniky UK
- můžete vyhledávat
  - v centrálním katalogu (budete prohledávat veškerý fond uložený na UK)
  - v katalogu vybrané fakultní knihovny
  - dle druhu dokumentu (knihy, periodika, VŠKP, e-knihy, e-časopisy, články ze sborníků)
- metody vyhledávání
  - základní/pokročilé vyhledávání
    - např. kombinace předmětu (psychologie) a autora (Vymětal)
  - prohlížení rejstříků
- systém nabídne vyhledané záznamy:
  - základní informace o knize (včetně obrázku obálky, pokud je k dispozici)

- informace o vlastněných exemplářích (používají se zkratky fakult a počet exemplářů), informace o exemplářích získáte kliknutím na zkratku dané fakulty
- ukázky
- čtenářské konto – na základě přihlášení (login / heslo) máte k dispozici:
  - informace vedené o své osobě
  - seznam vypůjčených knih
  - seznam rezervovaných knih
  - můžete si prodlužovat výpůjčky (pokud to daná knihovna umožňuje)
  - můžete si online rezervovat knihy (pokud to daná knihovna umožňuje)

Elektronické zdroje na UK

- **Portál elektronických zdrojů (PEZ)**
  - je dostupný online na adrese <http://pez.cuni.cz>
  - zpřístupňuje informační zdroje pro vědu, výzkum a výuku
  - na vzniku a aktualizaci se podílí všechny knihovny UK
  - technicky zajišťuje Ústav výpočetní techniky
- informační zdroje jsou dostupné:
  - na základě licence (koupě nebo předplatné)
  - ve zkušebním přístupu
  - volně

Přístup k EIZ

- **přímý přístup**
  - znamená, že je daný zdroj obvykle přístupný bez uvádění logovacích údajů ze sítě fakulty, která má daný zdroj předplacený
  - přímý přístup je umožněn i externím uživatelům knihoven
- **vzdálený přístup**
  - pro pohodlí uživatelů vznikl vzdálený přístup, resp. přístup odkudkoliv na základě logovacích údajů (login/heslo)
  - systém identifikuje, ze které jste fakulty a podle toho vás pustí ke zdrojům dané fakulty

Portál elektronických zdrojů UK

- metoda prohlížení dle:
  - abecedy
  - fakulty
  - předmětu
- metody vyhledávání:
  - jednoduché
  - rozšířené – možno kombinovat různá kritéria
- integrace všech druhů EIZ
- členění:
  - databáze (bibliografické, faktografické, ...)
  - e-časopisy
  - e-knihy
- na PEZ jsou uvedeny databáze a balíčky e-časopisů či e-knih
- jednotlivé tituly e-časopisů jsou dostupné prostřednictvím Portálu elektronických časopisů nebo také v Centrálním katalogu UK
- jednotlivé tituly e-knih jsou postupně dodávány do Centrálního katalogu UK

Základní vyhledávací techniky

- formulace dotazu – co hledám?
- výběr klíčových slov – tezaurus MeSH
- výběr EIZ
- sestavení dotazu
  - booleovské (AND, OR, NOT)
  - proximitní (vzdálenostní) operátory
- vyhledání záznamů – ladění dotazu
- zajištění plného textu

Portál elektronických časopisů

- tituly přístupné pro celou UK nebo pro jednotlivé fakulty
- dle času ukázka vyhledání nějakého časopiseckého titulu, zda je dostupný

Odkazy

Související články

- Informace a informační instituce
- Katalogy (1. LF UK, NT)
- Základy vyhledávání ve volných zdrojích
- Orientace v dostupných e-zdrojích
- Fulltextové elektronické informační zdroje
- Citování použité literatury
- Digitální portfolio z pohledu VaV
- Písemná vědecká nebo odborná komunikace

Zdroj

- KOLEKTIV AUTORŮ UVI 1. LF UK, . *Informační zdroje na UK* [online]. [cit. 2012-03-15]. <<https://el.lf1.cuni.cz/p30463015/>>.